

Politie moet de regie houden bij zoekacties

Burgers die spontaan gaan zoeken, kunnen sporen uitwissen. Ze realiseren zich ook niet hoe traumatisch een vondst kan zijn.

Henk Ferwerda
criminoloog en directeur van
Bureau Beke

De politie is voor het oplossen van misdrijven mede afhankelijk van de medewerking van de burger. De meeste opsporingsonderzoeken starten na een melding van een burger, die getuige of slachtoffer van een misdrijf is. Vervolgens is ook tijdens het opsporingsonderzoek zelf de informatie van burgers – bijvoorbeeld als getuige – onontbeerlijk.

Hoewel burgerparticipatie in de opsporing van alle tijden is, verandert de manier waarop de burger bij het opsporingsproces wordt betrokken. Al meer dan vijftig jaar kennen we het televisieprogramma 'Opsporing verzocht'. Naast televisie en schrijvende pers worden internet en mobiele telefoon steeds vaker benut. Via een website als opsporingsonderzoeken.nl, sms'jes van Amber Alert of Burgernet, wordt de burger als informatiebron en mogelijke getuige betrokken bij het oplossen van misdrijven.

Burgerparticipatie in de opsporing is ook zinvol want van alle aangehouden verdachten van misdrijven wordt 85 procent op heterdaad betrapt en opgepakt, waarvan zo'n 60 procent met hulp van burgers. Het inzetten van zoveel mogelijk 'oren en ogen' is dus van onschatbare waarde.

Uit onderzoek weten we ook dat de bereidheid om de politie te helpen groot is. Niet iedereen wil politieagent zijn, maar burgers willen de politie graag helpen. Ook ervaren burgers door hun deelname dat ze meer grip hebben op hun eigen veiligheidssituatie.

Zoektocht naar Ruben en Julian.

Moeten politie en justitie blij zijn met burgerspeurders?

Naast burgerparticipatie in de opsporing, waarbij de politie de burger uitnodigt mee te helpen, is er ook sprake van een minder wenselijk fenomeen, namelijk dat van burgeropsporing. Denk aan zogenaamde pedojagers die er in het kader van 'naming and shaming' alles aan doen om pedofielen uit de anonimiteit te halen. Of de burgers die na het geweldsmisdrijf in Eindhoven zelf de namen en identiteiten van personen die volgens hen betrokken waren via sociale media gingen verspreiden, in plaats van hun kennis door te geven aan de politie.

De afgelopen twee weken hebben we gezien dat – vanuit allerhande goede bedoelingen en uit medele-

ven – burgers zich via sociale media mobiliseerden en mee gingen zoeken naar de vermiste broertjes Ruben en Julian. Twee van deze 'speurders' hebben recent het initiatief genomen om een landelijk netwerk van particuliere zoekteams op te zetten dat bij vermissingen kan worden ingeschakeld.

Moeten politie en justitie hier nu blij mee zijn? Het is heel mooi dat de bereidheid van burgers om mee te willen helpen bij het oplossen van misdrijven of bij het terugvinden van vermiste personen zo groot is. Maar waarom melden deze burgers zich niet aan bij Burgernet of Amber Alert? Via deze kanalen zal de politie heel graag een beroep doen op de 'ogen en oren van de burger', maar houdt ze wel de regie.

Het zou niet zo mogen zijn dat burgers bij een vermissing op eigen houtje op een mogelijke plaats delict zoekacties gaan uitvoeren en daarbij mogelijk sporen vernietigen. Het mag ook niet zo zijn dat burgers na een misdrijf zelfstandig daders gaan opsporen. Dat is nu eenmaal de taak van de overheid en daartoe getrainde en opgeleide functionarissen.

Een dergelijke professionaliteit is ook van belang als er bij een zoekactie iets gevonden wordt. Over de impact daarvan en eventuele traumatische ervaringen die dat kan opleveren, is de afgelopen tijd eigenlijk niets gezegd en geschreven.

Het zou goed zijn als de overheid helderheid verschaft rondom de spelregels van burgerparticipatie. Het is van belang dat enthousiaste burgers niet doorslaan in emotie of sentimenten, maar oog hebben voor de argumenten om onder regie van de politie mee te helpen.